



FITXA IDENTIFICATIVA

DADES DE L'ASSIGNATURA

Codi: 33532
Nom: Sociologia de la desviació social
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 4,5
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1311 - Grau Treball Social	Facultat de Ciències Socials	4	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1311 - Grau Treball Social	Sociologia de la Desviació Social	OPTATIVA

COORDINACIÓ

MARCO AROCAS ELISABET

RESUM

Aquesta assignatura té com a principal objectiu el de possibilitar una primera aproximació a la complexa realitat de la desviació social i del delictes en les societats contemporànies, especialment en les occidentals, però atenent als diferents mecanismes globalitzadors en marxa. Aquest objectiu implica tenir en compte (no sols com a necessitat política i pràctica, sinó també teòrica i analítica), els processos de definició social de la normalitat, la generació de conflictes i la capacitat integradora de l'ordre social que funciona mitjançant mecanismes de control formal i informal cada vegada més centrats en disciplines de modulació de les subjectivitats.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Aquesta assignatura està inclosa en el Mòdul Optatiu Interculturalitat, Cooperació i Exclusió Social. La persona que trie aquest mòdul ha de cursar també les següents assignatures com a oferta agrupada:
- Treball Social, Immigració i Interculturalitat



- Treball Social i Cooperació Internacional per al Desenvolupament
- Antropologia dels Grups Ètnics i Culturals
- Dret Penitenciari
- Psicologia Social de la Inadaptació

Encara que no és un requisit imprescindible, es recomana haver cursat l'assignatura

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENTATGE

-

Actuar amb autonomia en l'aprenentatge, prenent decisions fonamentades en diferents contextos, emetent judicis sobre la base de l'experimentació i l'anàlisi i transferint el coneixement a noves situacions.

Administrar responsablement el propi treball assignant prioritats, complint les obligacions professionals i avaluant l'eficàcia del programa de treball.

Aplicar les actituds i habilitats necessàries per a integrar la perspectiva de gènere a la pràctica professional.

Aplicar les tècniques del treball social per a treballar de manera eficaç dins dels sistemes, xarxes i equips interdisciplinaris i multiorganitzacionals.

Aplicar tècniques i mètodes d'intervenció en interculturalitat, cooperació i exclusió social.

Comprendre els sistemes, contextos organitzacionals i equips de treball vinculats al treball social.

Conèixer les realitats específiques, necessitats i recursos especialitzats orientats cap a la diversitat cultural, les relacions interètniques, la intervenció amb persones migrants i refugiades, privació de llibertat, inserció sociolaboral, cooperació al

Contribuir a la gestió i direcció d'entitats de benestar social.

Contribuir a la preparació de reunions i participar en la presa de decisions a fi de defensar millor els interessos de les persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats.

Contribuir en el disseny, desenvolupament i execució de solucions que responguen a demandes socials, tenint en compte com a referent els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

Definir propostes de resolució davant situacions de risc prèvia identificació i valoració de la naturalesa d'aquest.

Demstrar raonament crític i autocrític en l'àmbit de la titulació, considerant aspectes com ara l'ètica professional, els valors morals i les implicacions socials de les diferents activitats realitzades.

Desenvolupar accions vinculades amb l'administració de recursos i serveis, supervisant-ne l'eficàcia i assegurant-ne la qualitat.

Desenvolupar projectes d'intervenció i investigació en treball social adaptats a les necessitats interculturals, de cooperació i col·lectius en situació o risc d'exclusió social.

Generar històries i informes socials mantenint-los complets, fidedignes, accessibles i actualitzats com a



ajuda en la presa de decisions i les valoracions professionals.

Identificar les metodologies d'intervenció en treball social per a la interacció, acompanyament i resolució de necessitats i situacions-problema amb persones, famílies, grups i comunitats.

Identificar situacions de risc pròpies de l'exercici professional a través de la planificació, revisió i seguiment d'accions orientades a això.

Reforçar les capacitats de les persones, famílies, grups i comunitats perquè siguin agents de transformació en les situacions en què viuen.

Saber comunicar-se de manera efectiva, tant de manera oral com escrita, adaptant-se a les característiques de la situació i de l'audiència.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. L'OBJECTE D'ANÀLISI DE LA SOCIOLOGIA DE LA DESVIACIÓ SOCIAL

Una disciplina que cerca el seu objecte. La interdependència entre la definició social de la normalitat i de la desviació. Desviació, exclusió social i control social: diferències terminològiques. Principals perspectives teòriques sociològiques i anàlisi de la desviació social: els debats contemporanis de més relleu.

2. ELS PROCESSOS DE CONTROL SOCIAL

Estat i control social. El control formal: característiques generals i tipologia de les institucions totals. Processos moderns de normalització i institucionalització del tancament. Presó i disciplina social: del càstig a la reinserció social. Alternatives penals. Instàncies informals de control i disciplina social. Control social i vigilància electrònica: noves formes, nous dispositius. Propostes des de l'activisme de resistència al control social. La desviació social des de la Teoria de l'etiquetatge. Bogaeria i diversitat funcional.

3. EL MESURAMENT DE LA DESVIACIÓ SOCIAL I EL DELICTE

El problema de la mesura de la desviació i del delictes. Tipologia sociològica del delictes. Els delictes sense víctimes. Les fonts oficials. Les enquestes d'autoinculpació, les enquestes de victimització. La nova victimologia i els drets de les víctimes. Valors socials i procés de victimització. La relació equívoca entre la inseguretat ciutadana i les taxes de delinqüència registrades: opinió pública, mitjans de comunicació de masses i noves tecnologies.

Desviació, delinqüència i classe social. Capitalisme global i delictes. Desviació, delinqüència i gènere. Violència de gènere i models de control social en transformació. Desviació, delinqüència i generació. Delinqüència juvenil, etiquetatge i conflicte social. La delinqüència global organitzada: espais opacs i



4. DIMENSIONS SOCIALS DE LA DESVIACIÓ SOCIAL I EL DELICTE

mercat del crim. La visibilitat del delicte, els processos de desigualtat social i la eficàcia del control social.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria-Pràctiques	45,00
Total hores	45,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	7,50
Elaboració de treballs individuals o en grup	20,00
Estudi i treball autònom	20,00
Preparació de classes	5,00
Preparació d'activitats d'avaluació	5,00
Resolució de casos pràctics	10,00
Total hores	67,50

METODOLOGIA DOCENT

Lliçó magistral participativa.

Debats i discussions participatives.

Activitats de tipus expositiu: exposicions teòriques, seminaris, presentació de treballs.

Treball col·laboratiu/treball en equip de les/dels estudiants. Elaboració de mapes conceptuals i quadres sinòptics.



Tutorització individual, grupal o virtual.

AVALUACIÓ

Críteris d'avaluació:

- Avaluació de projectes o treballs acadèmics: podran ser treballs breus o extensos i complexos, propis dels últims cursos, que fomenten el desenvolupament de capacitats de recerca i selecció d'informació, d'organització i de pensament crític. Ponderació entre 0 i 50.
- Avaluació contínua del treball realitzat pels i per les estudiants al llarg del curs, especialment pel que fa a les competències de treball individual i en equip, la identificació de conceptes i processos clau, així com la preparació i resolució d'exercicis i problemes. Activitat no recuperable. Ponderació entre 0 i 10.
- Assistència i participació activa de l'estudiantat tant a les sessions presencials a l'aula com a les tutories i activitats complementàries. Activitat no recuperable. Ponderació entre 0 i 20.
- Avaluació de supòsits pràctics, en què l'estudiantat demostra l'adquisició de competències relacionades amb la resolució de problemes, el treball col·laboratiu i la capacitat d'anàlisi. Ponderació entre 0 i 20.

Observacions sobre la dinàmica de treball:

A l'inici de l'assignatura es configuraran grups de treball. Cada grup aprofundirà en l'anàlisi i exposició d'un dels temes o textos proposats a l'Aula Virtual, i dinamitzarà una sessió a partir de l'exposició del tema per a la resta de grups. Així mateix, cada grup haurà de participar activament tant en el treball com en les sessions dinamitzades pels altres grups. Tant el treball propi de cada grup com la participació en les sessions dels altres formaran part de l'avaluació final de l'assignatura. El treball d'aprofundiment de cada grup es presentarà com a treball final.

Us recordem que:

El plagi és "l'acció de deshonestat al moment de copiar en el substancial obres alienes presentant-les com a pròpies" (Reducindo et al., 2017, p. 300). I, el ciberplagi "ocorre quan es presenta un treball com a fruit del treball personal quan realment és informació copiada parcial, mitjana o totalment d'un autor sense cap mena de crèdits o bibliografia. Normalment succeeix amb textos [...] en línia" (Sarrià i De Francisco, 2018, p. 4).



No incórrer en pràctiques com les referides implica fer un ús responsable i ètic de la informació que s'utilitza en els treballs acadèmics. Les Normes APA-7a Edició són l'instrument imprescindible per a aconseguir l'honestedat acadèmica tal com us indicarem en els treballs d'avaluació contínua que presenteu al llarg del quadrimestre.

Dit l'anterior, a partir del segon quadrimestre de primer curs, en totes les assignatures es prestarà especial atenció, en l'avaluació contínua de treballs, al compliment de les pràctiques d'honestedat acadèmica i respecte per la propietat intel·lectual de tercers, mitjançant l'ús de la citació i presentació de treballs acadèmics, seguint normes APA-7a edició.

BIBLIOGRAFIA

- Becker, Howard S. (2008) *Outsiders: hacia una Sociología de la Desviación*. Buenos Aires: Siglo XXI.
- Han, Byung-Chul (2013) *La sociedad de la transparencia*. Barcelona: Herder Editorial.
- Han, Byung-Chul (2016) *Topología de la violencia*. Barcelona: Herder Editorial.
- Foucault, Michel (2005 [1976]) *Vigilar y castigar: el nacimiento de la prisión*. Madrid: Siglo XXI.
- Garland, David (2005) *La cultura del control. Crimen y orden social en la sociedad contemporánea*. Barcelona: Gedisa.
- Goffman, E. (2001) *Internados. Ensayos sobre la situación social de los enfermos mentales*. Buenos-Aires-Madrid: Amorrortu Editores, 2001.
- Goffman, E. (2006) *Estigma. La identidad deteriorada*. Buenos-Aires-Madrid: Amorrortu Editores.
- Taylor, Ian; Paul Walton y Jock Young (2007) *La nueva criminología. Contribución a una teoría social de la conducta desviada*. Buenos Aires Madrid: Amorrortu.
- APDHA (Asociación Pro Derechos Humanos de Andalucía) (2020) *Informe sobre la situación de las mujeres presas. Tratamiento y derechos de las mujeres privadas de libertad en los centros penitenciarios de España y Andalucía*.
- Bauman, Zygmunt y David Lyon (2013) *Vigilancia líquida*. Barcelona: Paidós.
- Navajas-Pertegás, Nina, (2017) *La gordofobia es un problema del trabajo social en Azarbe*.



Revista Internacional de Trabajo Social y Bienestar. Nº 6 (37-45).

- Roudinesco, Élisabeth, (2009) Nuestro lado oscuro. Una historia de los perversos. Barcelona: Anagrama.
- Taylor, Keeanga-Yamahtta (2017) Un destello de libertad: De #Blacklivesmatter a la liberación negra. Madrid: Traficantes de Sueños.
- Wacquant, Loïc, Las cárceles de la misèria (2001) Madrid: Alianza Editorial.
- Reducindo, I., Rivera, L. R., Rivera, J., Olvera, M.A. (2017) Integración de plataforma LMS y algoritmo de código abierto para detección y prevención de plagio en Educación Superior.
- Sarriá, J. F. y De Francisco, J. C. (2018). Ciberplagio académico: un tema de importancia. Lite ¡A tu alcance!, 68, 4-12. <https://es.calameo.com/read/00557874303bfa3c48182>